

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

SAĞLIK HİZMETLERİ SEKRETERLİĞİ

**HAREKET VE SİNİR SİSTEMİ İLE
PSİKIYATRİK HASTALIKLARA İLİŞKİN
TIBBİ TERİMLER
346SBI043**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

| | |
|---|----|
| AÇIKLAMALAR..... | ii |
| GİRİŞ | 1 |
| ÖĞRENME FAALİYETİ-1 | 3 |
| 1. HAREKET SİSTEMİNE İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER..... | 3 |
| 1.1. Hareket Sistemine İlişkin Anatomik Terimler..... | 3 |
| 1.1.1. Kemiklerle İlgili Terimler | 3 |
| 1.1.2. Eklemlerle İlgili Terimler..... | 10 |
| 1.1.3. Kaslarla İlgili Terimler..... | 11 |
| 1.2. Hareket Sistemi Hastalıklarına İlişkin Tanısal Terimler | 13 |
| 1.3. Hareket Sisteminde Ameliyatlara İlişkin Terimler | 19 |
| 1.4. Hareket Sistemi Hastalıklarında Semptomlara İlişkin Terimler | 20 |
| UYGULAMA FAALİYETİ..... | 21 |
| ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME | 24 |
| ÖĞRENME FAALİYETİ-2 | 27 |
| 2. SİNİR SİSTEMİ VE PSİKİYATRİK HASTALIKLARA İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER .. | 27 |
| 2.1. Sinir Sistemi ve Psikiyatrik Hastalıklara İlişkin Anatomik Terimler..... | 27 |
| 2.2. Sinir Sistemi ve Psikiyatrik Hastalıklara İlişkin Tanısal Terimler..... | 30 |
| 2.3. Sinir Sistemi ve Psikiyatrik Hastalıklarda Ameliyatlara İlişkin Terimler | 35 |
| 2.4. Sinir Sistemi ve Psikiyatrik Hastalıklarda Semptomlara İlişkin Terimler..... | 36 |
| UYGULAMA FAALİYETİ..... | 38 |
| ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME | 41 |
| MODÜL DEĞERLENDİRME..... | 43 |
| CEVAP ANAHTARLARI..... | 45 |
| KAYNAKÇA | 49 |

AÇIKLAMALAR

| | |
|--|---|
| KOD | 346SBI043 |
| ALAN | Sağlık Hizmetleri Sekreterliği |
| DAL/MESLEK | Tıbbi Sekreterlik |
| MODÜLÜN ADI | Hareket ve Sinir Sistemi ile Psikiyatrik Hastalıklara İlişkin Tıbbi Terimler |
| MODÜLÜN TANIMI | Hareket ve sinir sistemi ile psikiyatrik hastalıklara ilişkin tıbbi terimler ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir. |
| SÜRE | 40/ 16 |
| ÖNKOŞUL | Ön koşulu yoktur. |
| YETERLİK | Hareket ve sinir sistemi ile psikiyatrik hastalıklara ilişkin tıbbi terimleri ayırt etmek |
| MODÜLÜN AMACI | Genel Amaç Bu modül ile sınıf ortamı ve/veya sağlık kurumunda, hareket sistemi, sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin genel tıbbi terimleri tam ve doğru telaffuz ederek yazabilecek ve ayırt edebileceksiniz. Amaçlar 1. Hareket sistemine ilişkin tıbbi terimleri, tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz. 2. Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz. |
| EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI | Donanım: Projeksiyon cihazı, anatomik afiş ve maketler, kasetçalar vb. Ortam: Sınıf ortamı, anatomi laboratuvarı |
| ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME | Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir. |

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Sağlık ile ilgili eğitim veren tüm kurumlarda tıbbi terimler Türkçe karşılıkları ile birlikte öğretilir. Bu durum öğrenme sürecini uzatıyormuş gibi görünse de terminolojideki tıbbi terimleri ezberlemek yerine ne anlama geldiğinin bilinmesi, tıbbi terimin özelliklerinin kolayca kavranılmasını sağlamaktadır. Bu yolla öğrenilen bilgi, daha uzun süreli hafızada kalmakta ve sık sık yapılan konu tekrarlarının önüne geçilmektedir.

Günümüzün sağlık kurumlarının en önemli sorunlarından biri de görevliler arasında etkin bir iletişimin sağlanamamış oluşudur. İnsan sağlığı ile ilgili olarak eğitim ve öğrenim gören öğrencilerin tıbbi terminolojiyi öğrenmeleri hem eğitimleri sırasında hem de hedefledikleri mesleğin uygulanışı sırasında özellikle etkin bir iletişimin gerçekleştirilmesi bakımından büyük önem taşır.

Yurdumuzun neresinde olursa olsun insan sağlığına hizmet veren bütün hekim, hemşire, sağlık kurumları yöneticileri ve diğer sağlık görevlilerinin daha sağlıklı bir hasta bakımını gerçekleştirmeleri amacıyla terminolojide birlik sağlamaları kaçınılmaz bir zorunluluktur. Söz konusu görevlilerin özellikle eğitimleri sırasında tıbbi terminolojiye gereken önemi vermeleri gerekir. Sözlü veya yazılı olarak gerçekleştirecekleri iletişimlerini sırasında kendileri için gerekli olan tıbbi terimleri çok iyi bir biçimde öğrenmeleri uygulama alanında daha başarılı olmalarına yardımcı olacaktır.

Bu modülün amacı; hareket ve sinir sistemi ile psikiyatrik hastalıklara ilişkin tıbbi terimleri vererek ileride, telaffuz ve yazım yanlışlarından doğabilecek kişisel hataları ortadan kaldırmaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetinde, hareket sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yakınızdaki bir kasaba giderek hayvanlara ait kemik, eklem ve kas yapılarını inceleyerek sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.
- Hareket sistemine ait resimler bularak sınıfta arkadaşlarınız ile birlikte resimlerin üzerine bildiğiniz terimleri yazınız.
- Hareket sistemine ait resimler üzerine yazdığınız terimleri arkadaşlarınız ile telaffuz ediniz.
- Sağlık kuruluşundaki bir tıbbi sekreter ile görüşerek tıbbi terimleri kullanabilmenin iş hayatına etkilerini sorarak edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. HAREKET SİSTEMİNE İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER

Hareket sistemi, insanın hareketini sağlayan; kemikler, eklemler ve kaslardan oluşmuş yapılar birliğidir.

1.1. Hareket Sistemine İlişkin Anatomik Terimler

Hareket sistemine ilişkin anatomik terimlerin daha iyi kavranabilmesi için kemikler, eklemler ve kaslara ilişkin anatomik terimler ayrı ayrı incelenecektir.

1.1.1. Kemiklerle İlgili Terimler

Kemikler, iskeleti oluşturan en sert dokulardır. Eklemler aracılığı ile birbirleri ile birleşerek iskeleti yapar. İskelet, vücudun biçimini belirler, organları korur, hareketi sağlar.

➤ **Kemik Yapısı ile İlgili Terimler**

Cavitas medullaris (kavitas medullaris): Kemiklerin ortasında bulunan boşluk. İlik boşluğu anlamına gelir.

Medulla ossium (medulla osyum): Kemik iliği.

Diaphysis (diyafiz): Uzun kemiklerin gövde kısmı.

Epiphysis (epifiz): Uzun kemiklerde gövdenin dışındaki iki uç kısım.

Metaphysis (metafiz): Uzun kemiklerde epifiz ve diyafiz arasında kalan bölüm.

Facies articularis (fasyes artikularis): Uzun kemiklerde iki uçta, kemiğin eklem katılan yüzü. Eklem yüzü. Artikular yüz.

Endosteum (endosteum): Kemik içindeki boşluklarda yüzeyi örten bağ dokudan zar.

Periosteum (peryosteum/periost): Kemiklerin dış yüzlerini sıkıca saran ve sıkı bağ dokudan yapılmış zar. Kemiği korur ve kemik kırıklarında onarımı sağlar.

Foramen nutriens (foramen nutriyens): Kemiklerin yüzeyinde görülen ince delikler.

Condyle (kondil): Kemik üzerindeki diğer bir kemikle eklem yapan yumru şeklinde kabartı.

Epicondyle (epikondil): Kemik kondili üzerindeki çıkıntı.

Os brevia (os breve): Kısa kemik (Resim 1.1).

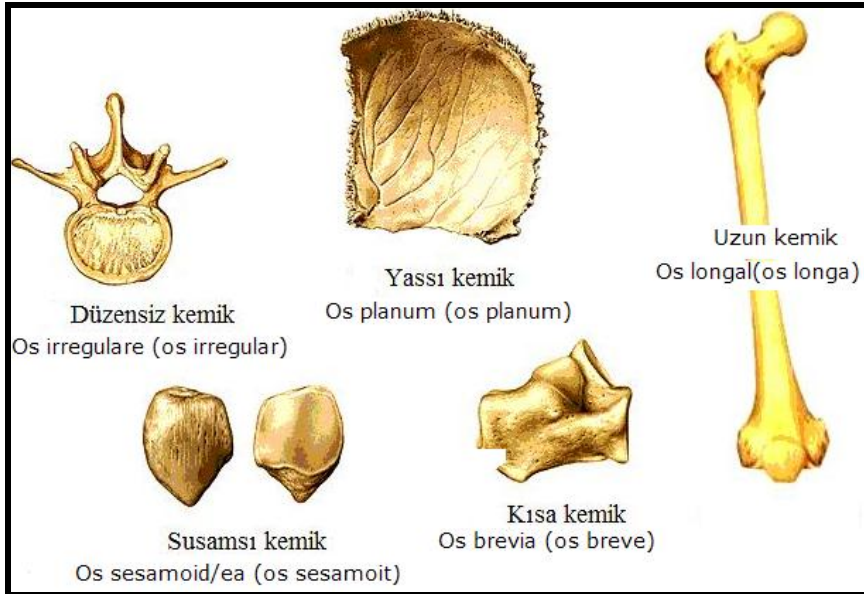
Os irregulare (os irregular): Düzensiz kemik (Resim 1.1).

Os longal (os longa): Uzun kemik (Resim 1.1).

Os planum (os planum): Yassı kemik. (Bakınız: Resim 1.1).

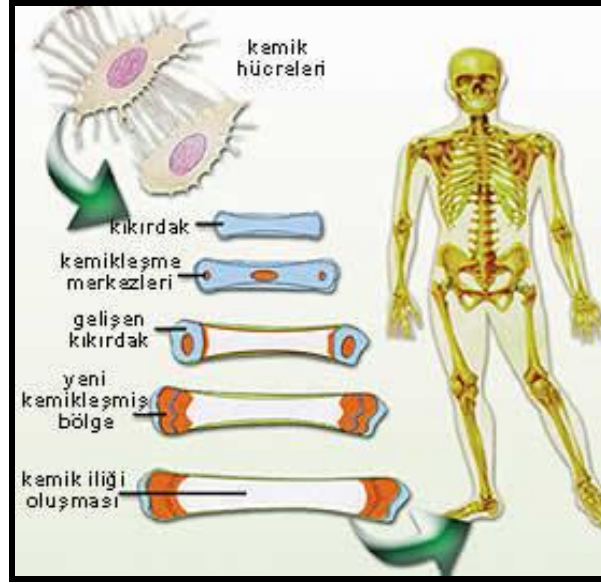
Os Pneumaticum (os pnömatikum): Havalı kemik.

Os sesamoid/ea (os sesamoit): Susamsı kemik (Resim 1.1).



Resim 1.1: Kemik çeşitleri

Ossification / ossificasyon (ossifikasyon): Kemikleşme. Kemik dokusunun oluşması (Resim 1.2).



Resim 1.2: Kemikleşme (ossification / ossification)

Osteoblast (osteoblast): Kemik yapan hücreler. Genç kemik hücreleri.

Substantia compacta (substansya kompakta): Sıkı (kompakt) olarak adlandırılan kemik yapısı.

Substantia spongiosa (substansya spongyosa): Süngersi (spongyos) kemik.

➤ Baş Kemiklerine İlişkin Terimler

Cranium (kranyum): Kafa. Baş iskeletinin tüm beyini (ensefalonu) çevreleyen bölümü.

Calivaria (kalvarya): Kafa tavanı, kafa kubbesi.

Fonticulus (fontikulus): Bıngıldak. Fontanella.

Cranial cavity (kranyal kavite): Kafa boşluğu. Kafa kemikleri arasında kalan içinde beyin, beyincik, pons ve medulla oblangatanın yerleştiği boşluk.

Orbita (orbita): Gözlerin bulunduğu boşluk.

Os frontale / frontal bone (os frontale / frontal bon): Alın kemiği. Kafanın önünde, göz boşluklarının olduğu kemik. İçinde iki sinüs frontalis bulunur (Resim 1.3).

Os ethmoidale / ethmoid bone (os etmoidale / etmoid bon): İki göz arasında yer alıp kafa tabanında burun boşluğunun üst kısmında oluşan kalbur kemik (Resim 1.3).

Os nasale (os nazale): Burun kemiği.

Os zygomaticum (os zigomatikum): Elmacık kemiği (Resim 1.3).

Os temporale (os temporale): Şakak kemiği (Resim 1.3).

Vomer (vomer): Burun bölmesinin alt-arka kısmını oluşturan küçük, ince kemik. Saban kemiği.

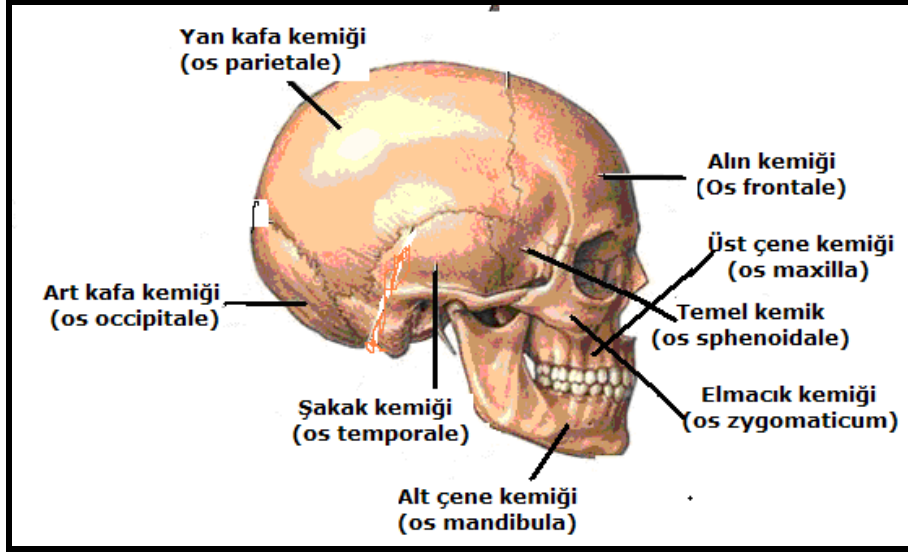
Os occipitale (os oksipitale): Art kafa kemiği (Resim 1.3).

Os parietale (os paryetale): Yan kafa kemiği. Duvar kemik (Resim 1.3).

Os sphenoidale (os sfenoidale): Temel ya da taban kemik. Kafanın orta-taban bölümünde bulunur (Resim 1.3).

Mandibula / mandible (os mandibula / mandible): Alt çene kemiği (Resim 1.3).

Maxilla (maksilla): Üst çene kemiği (Resim 1.3).



Resim 1.3: Baş/kafa kemikleri

➤ Omurga ve Göğüs Kafesi Kemiklerine İlişkin Terimler

Os costae / costa (os kosta / kosta): Kaburga.

Sternum (sternum): Göğüs kemiği.

Vertebrae / vertebra (vertebra): Omur. Omurgayı oluşturan otuz üç küçük kemikten her biri.

Vertebral column / columna vertebralis (vertebral kolum / kolumna vertebralis): Omurga (Resim 1.4).

Vertebral canal (vertebral kanal): Omuriliğin geçtiği kanal, omurga kanalı.

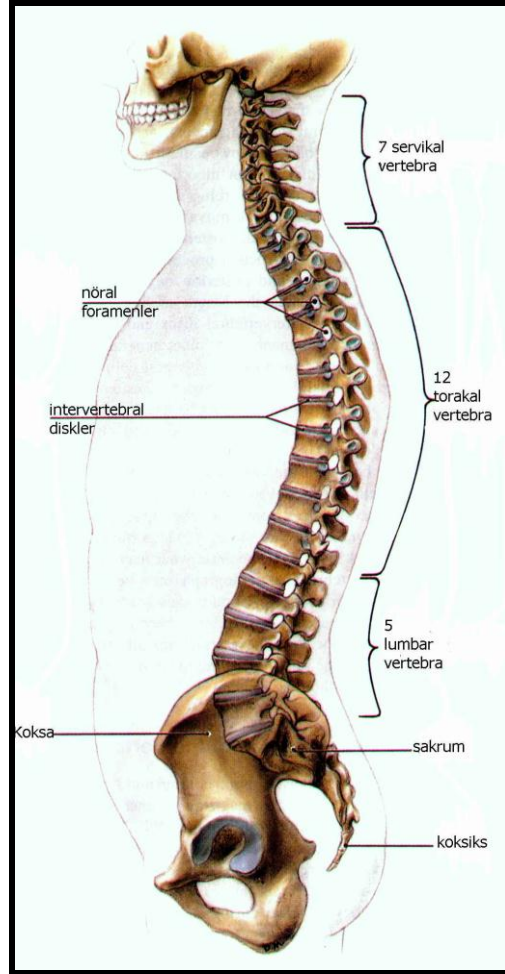
Vertebral cervicalis/ cervical vertebra (vertebral servikalis/ servikal vertebra): Boyun omuru (Resim 1.4).

Vertebral thoracales/ thoracal vertebra (vertebral torakales/ torakal vertebra): Göğüs/sırt omuru (Resim 1.4).

Lumbal vertebra (lumbal vertebra): Bel omuru (Resim 1.4).

Coccyx (koksiks): Kuyruk kemiği (Resim 1.4).

Sacrum (sakrum): Sağrı kemiği. Kuyruk sokumu kemiği (Resim 1.4).



Resim 1.4: Omurga (vertebra column / columna vertebralis/ rachis) kemikleri

➤ Üst Ekstremitte Kemiklerine İlişkin Terimler

- Os scapula (os skapula):** Kürek kemiği (Resim 1.5).
Os clavícula / clavicle (os klavikula / klavikül): Köprücük kemiği (Resim 1.5).
Os brachia / brachium (os braki / brakium): Kol.
Humerus (humerus): Kol kemiği (Resim 1.5).
Ossa antebrachium (ossa antebrakyum): Ön kol kemikleri.
Radius (radius): Ön kolda döner kemik (Resim 1.5).
Os ulnae / ulna (os ulna / ulna): Ön kolda dirsek kemiği (Resim 1.5).

Ossa carpi / carpal bones (ossa karpi / karpal bones): El bilek kemikleri (Resim 1.5).

Carpus (karpus): El bileği kemiklerinin genel adı.

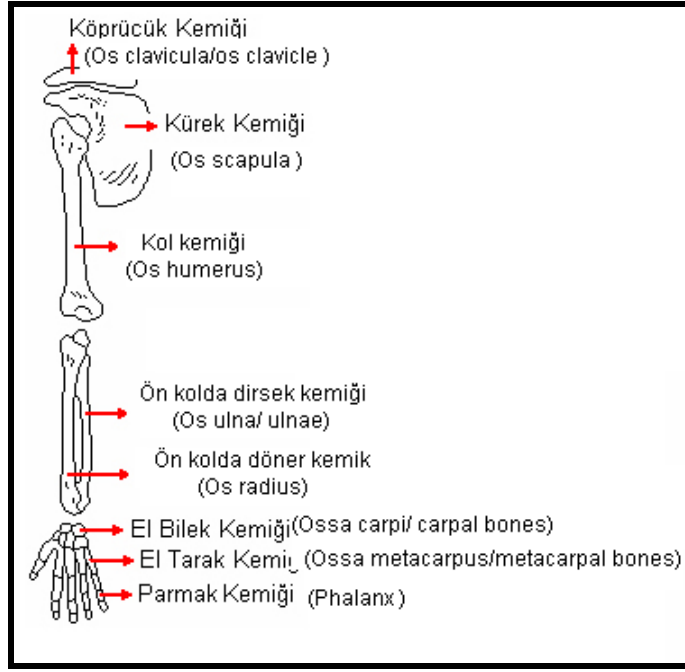
Ossa manus (ossa manus): El kemikleri.

Metacarpus / metacarpal bones (metakarpus / metakarpal bones): El tarağı kemikleri (Resim 1.5).

Ossa digitorum manus (ossa dijitorum manus): El parmağı kemikleri.

Phalanx (falanks): Parmak kemiğı (Resim 1.5).

Thumb (thumb): El başparmağı.



Resim 1.5: Üst ekstremite kemikleri

➤ Alt Ekstremitte Kemiklerine İlişkin Terimler

Ossa crus (ossa krus): Bacak kemikleri.

Femur (femur): Uyluk kemiğı (Resim 1.6).

Patella (patella): Diz kapağı kemiğı.

Fibula (fibula): Ön bacağı oluşturan iki kemikten küçüğü. Baldır kemiğı. Kamış kemik (Resim 1.6).

Os tibia (tibiya): Kaval kemik. Ön bacağı oluşturan iki uzun kemikten kalın olanı (Resim 1.6).

Os talus (os talus): Aşık kemiğı.

Tarsus (tarsus): Ayak bileğı kemiklerinin genel adı.

Ossa tarsi / tarsal bones (ossa tarsi / tarsal bones): Ayak bileğı kemikleri.

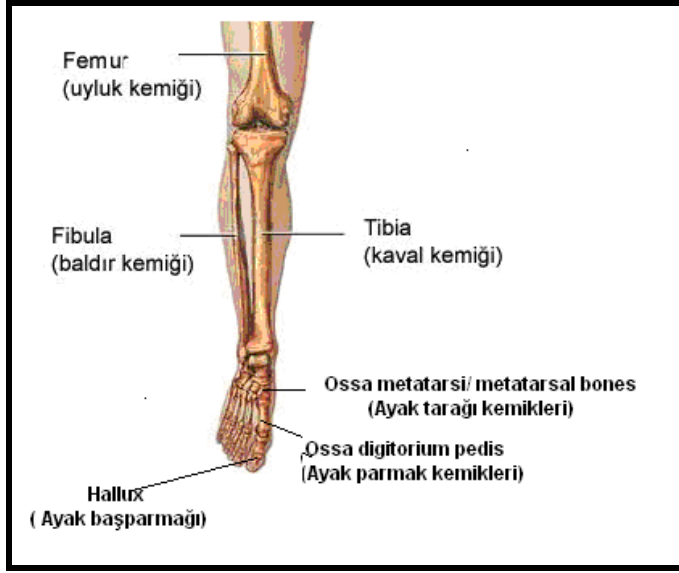
Ossa pes / pedis/ podos (ossa pes / pedis/ podos): Ayak kemikleri.

Os calcis / calcaneus (os kalkis / kalkaneus): Topuk kemiğı.

Ossa metatarsi / metatarsal bones (ossa metatarsi / metatarsal bones): Ayak tarağı kemikleri (Resim 1.6).

Ossa digitorum pedis (ossa dijitorum pedis): Ayak parmak kemikleri (Resim 1.6).

Hallux (halluks): Ayak başparmağı (Resim 1.6).



Resim 1.6: Alt ekstremite kemikleri

Dactylus /digitus (daktilus /dijitus): El veya ayak parmağı.

➤ **Kalça Kemiklerine İlişkin Terimler**

Os coxae /coxa (os koksa / koksa): Kalça kemiği (Resim 1.7).

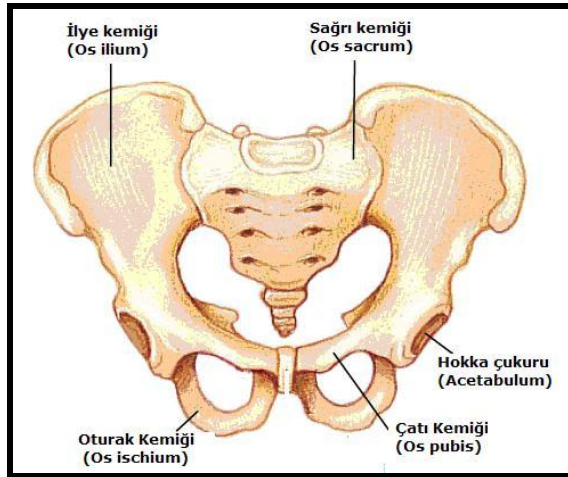
Os ilii / ilium (os ilii / iliyum): Kalça kemiğinin geniş üst bölümü. İlye kemiği.

İschium (iskiyum): Oturak Kemiği. Kalça kemiğinin arka alt bölümünü oluşturur

Pubis (pubis): Çatı Kemiği. Kalça kemiğinin ön alt bölümünü oluşturur.

Pelvis (pelvis): İki kalça kemiği ile sakrumun ortasında oluşan vücut boşluğu

Acetabulum (asetabulum): Kalça kemiğinin dış yan tarafında, femur başının oturduğu yuvarlak çukurluk, hokka çukuru.



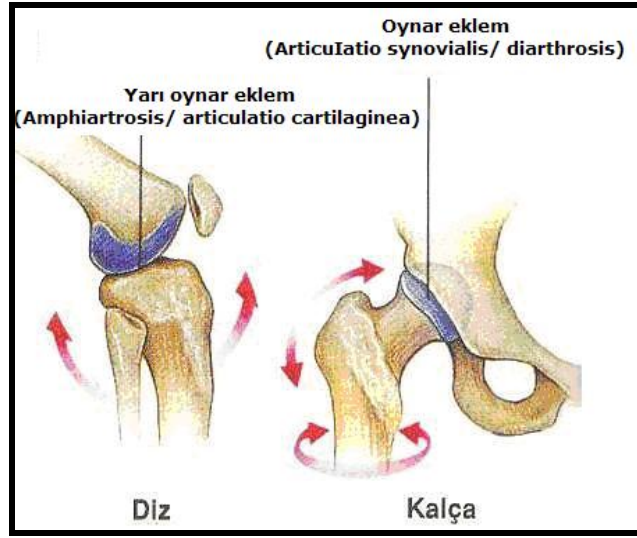
Resim 1.7: Kalça kemikleri

1.1.2. Eklemlerle İlgili Terimler

Articulation (artikülasyon): Eklem. Önemli eklemler “art.” biçiminde kısaltılarak yazılabilir.

Articulatio synovialis / diarthrosis (artikülasyo sinovyalis / diartroz): Sinovyal eklem. Oynar eklem (Resim 1.8)

Articulatio cartilaginea / amphiartrosis (artikülasyo kartilajinya / amfiartroz): Yarı oynar eklemler. Hareket yeteneği sınırlı eklemler (Resim 1.8).

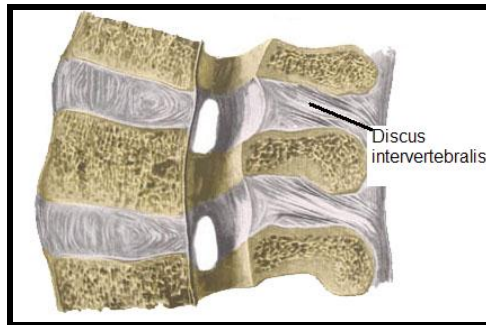


Resim 1.8: Oynar ve yarı oynar eklemler

Synarthrosis (sinartroz): Oynamaz eklemler.

Sutura (sütür / sutura): Baş kemiklerini hareket etmeyecek şekilde birbirine tespit eden eklemesel bağlantı, dikiş tarzı eklemleşme.

Discus intervertebralis / intervertebral disk (diskus intervertebralis / intervertebral disk): Omurlar arası disk (Resim 1.9).



Resim 1.9: Discus intervertebralis/ intervertebral disk

Bursa mucosae / bursa (bursa mukoza / bursa): Ekleme etki eden kaslar ya da eklem bağlarının kemiklere tutunma yerlerine yakın, kemikle aralarında bulunan kese biçimindeki yapılar.

Meniscus articularis (meniskus artikularis): Bazı oynar eklemlerin eklem yüzlerinde bulunan kıkırdak dokudan yapılar.

Synovia (sinovya): Eklem sıvısı.

➤ Baş Eklemlerine İlişkin Terimler

Articulatio atlantoaxialis (artikülasyo atlantoaksiyalis): Atlas (birinci boyun omuru) ve aksis (ikinci boyun omuru) omurları arasındaki eklem.

Articulatio atlantooccipitalis (artikülasyo atlantookspitalis): Oksipital kemik ve birinci boyun omuru atlas arasındaki eklem.

Articulatio temporamandibularis (artikülasyo temporamandibularis): Alt çene eklemi. Temporal kemik ile mandibula arasındaki eklem.

➤ Üst Ekstremit Eklemlerine İlişkin Terimler

Articulatio Cubitus (artikülasyo kubitus): Dirsek, kol ile ön kol arasındaki eklem.

Articulatio humeri (artikülasyo humeri): Omuz eklemi.

Articulatio radiocarpea (artikülasyo radiyokarpe): El bileği eklemi.

➤ Alt Ekstremit Eklemlerine İlişkin Terimler

Articulatio coxae (artikülasyo koksa): Kalça eklemi.

Articulatio genu (artikülasyo jenu/ genu): Diz eklemi.

Articulatio talocruralis (artikülasyo talokruralis): Ayak bileği eklemi.

1.1.3. Kaslarla İlgili Terimler

M- musculus / muscle (muskulus / muskili): Kas.

Mm- musculi (muskuli): Kaslar (Resim 1.10).



Resim 1.10: İnsan vücudundaki kasların genel görünümü

Myocytus (miyosit): Kas hücresi.

Fibramuscularis (fibramuskularis): Kas teli, kas lifi.

Myofibril (miyofibril): Kas hücresi liflerinin her biri.

Perimysium (perimisyum): Çizgili kas demetini örten kılıf.

Tendo / tendon (tendo / tendon): Kas kirişi.

Aponeurosis (aponörozis / aponevroz): Kasları ve kas kirişlerini örten kalın zar örtü. Kas ile kasın tutunduğu kısım arasındaki bağ dokusu.

Discus intercalatus (diskus interkalatus): Kalp kası hücreleri arasındaki bağlantı yerleri.

Epimysium (epimisyum): Kasın dış zarı.

Fascia (fasya): Kas zarı. Akzar.

➤ **Baş ve Boyun Kaslarına İlişkin Terimler**

Musculi capitis (muskuli kapitis): Baş kasları.

Musculi cervicis (muskuli servikis): Boyun kasları.

Musculus faciales (muskulus fasialis): Mimik, yüz kasları.

Musculus temporales (muskulus temporalis): Şakak kası.

Musculus masseter (muskulus masseter): Çiğneme kası.

Musculus platysma (muskulus platizma): Boyun deri kası.

Musculi prevertebrales (muskuli prevertebralis): Boyun omurlarının ön tarafına yerleşmiş kaslar. Başa fleksiyon yaptırır.

➤ **Göğüs ve Sırt Kaslarına İlişkin Terimler**

Musculi thoracis/musculi pectoralis (muskuli torakis/muskuli pektoralis): Göğüs kasları.

Musculi intercostalis (muskuli interkostalis): Kaburga kasları.

Musculus diaphragma (muskulus diyafragma): Diyafram kası. Göğüs ve karın boşluğunu birbirinden ayıran, konveks yüzü göğüs boşluğuna bakan, kubbe şeklinde bir kas.

Musculus trapezius (muskulus trapezyus): Üst sırt bölgesindeki kas.

Musculus latissimus dorsi (muskulus latissimus dorsi): Sırt geniş kası.

Musculi rhomboideus (muskuli romboideus): Romboid kaslar.

Musculus levatores (muskulus levatores): Kaldırıcı kaslar.

➤ **Karın Kaslarına İlişkin Terimler**

Musculus rectus (muskulus rektus): Karın, baş ve gözde bulunan düz kaslardan biri.

Musculus transversus (muskulus transversus): Enine kas.

Musculi obliquus abdominis (muskuli oblikus abdominis): Eğik karın kasları.

➤ Üst Ekstremitte Kaslarına İlişkin Terimler

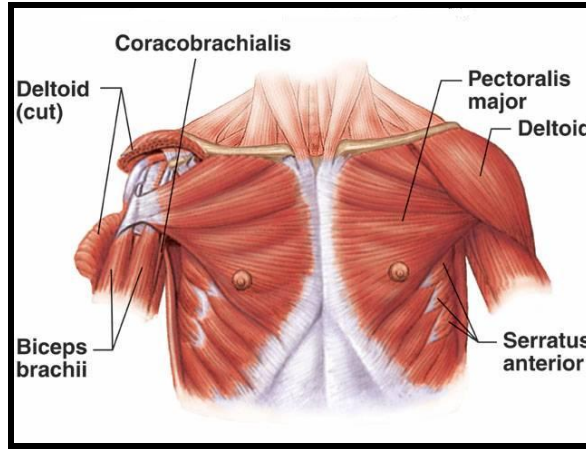
Musculus deltoideus (muskulus deltoideus): Deltoid kas. Üç köşeli omuz kası (Resim 1.11).

Musculus biceps brachi (muskulus biceps brakii): Kolun ön bölümünde bulunan bu kas (Resim 1.11).

Musculus brachialis (muskulus brakialis): Kol kası.

Musculus coracobrachialis (muskulus korakobrakiyali): Korako-brakial kas. Kolun üst iç bölümünde bulunan kas (Resim 1.11).

Musculus triceps brachii (muskulus triseps brakii): Üç başlı kol kası.



Resim 1.11: Üst ekstremitte kaslarına birkaç örnek

➤ Alt Ekstremitte Kaslarına İlişkin Terimler

Musculi gluteus (muskuli gluteus): İlye kasları.

Musculus sartorius (muskulus sartoriyus): Terzi kası, but kası.

Musculus quadriceps femoris (muskulus kuadriseps femoris): Uyluk dört başlı kası.

Musculus biceps femoris (muskulus biceps femoris): Uyluk iki başlı kası.

Musculus tibialis anterior (muskulus tibiyalis anteriyör): Ön tibial kas.

Musculus tibialis posterior (muskulus tibiyalis posteriyör): Arka tibial kas.

Musculus triceps surea (muskulus triseps sura): Baldır üç başlı kası.

1.2. Hareket Sistemi Hastalıklarına İlişkin Tanısal Terimler

Arthritis (arterit / artrit): Eklem iltihabı.

Periarthritis (periartritis/periartrit): Eklem çevresindeki dokuların iltihabı.

Ankylosis (ankiloz): Eklem katılığı, eklem sertliği. Eklem bükülmemesi.

Hemarthrosis (hemartroz): Eklem boşluğuna kan dolması.

Bursitis (bursitis / bursit): Bursa adı verilen seröz keselerin iltihabı (Resim 1.12).



Resim 1.12: Bursitis/bursit

Arthropathy (artropati): Eklem hastalıkları.

Synovitis (sinovit): Sinovyal zarın iltihabı.

Synovioma (sinovioma/sinovyom) : Sinovyal zarda gelişen tümör.

Chondritis (kondrit): Kıkırdak iltihabı.

Chondroma (kondroma/ kondrom): Kıkırdak iyi huylu tümörü.

Chondrosarcoma (kondrosarkom): Kıkırdak dokusundan oluşan habis (kötü huylu) ur.

Tendinitis (tendinitis/ tendinit): Tendon iltihabı.

Tendovaginitis (tendovajinit/ tendovajenit): Tendon ve zarının iltihabı.

Tenosynovitis/tendosynovitis (tenosinovit/tendosinovit): Tendon kılıfının iltihabı.

Supraspinatus syndrome (supraspinatus sendromu): Supraspinatus tendonunun incinmesi ve kol hareketlerinin ağrılı olması.

Fascitis (fasyit): Fasya iltihabı.

Fibrositis (fibrozit): Fibröz (lif) dokunun iltihabı.

Myositis (miyozit): Kas iltihabı.

Myasthenia (miyasteni): Kas zayıflığı.

Myasthenia gravis (miyasteni gravi): Kaslarda çalışma gücünün ileri derecede azalması.

Disuse atrophy (disyuz atrofi): Adenin egzersiz yapmama veya az kullanılma sebebiyle zayıflaması.

Muscular dystrophy (müsküler distrofi): Kasın beslenme bozukluğu sonucu bozulması.

Contracture (kontraktür): Kasın sürekli kasılması.

Myoclonia (miyokloni): Belli bir kas veya kas grubunda görülen klonik kasılmalarla belirgin hastalık.

Myoma (miyom): Kas dokusundan gelişen iyi huylu tümör.

Myosarcoma (miyosarkom): Kas dokusundan gelişen kötü huylu tümör.

Rhabdomyoma (rabdomyom): Çizgili kas liflerinde gelişen iyi huylu tümör.

Leiomyoma (leyomiyom): Çizgisiz (düz) kas lifi iyi huylu tümörü.

Rhabdomyosarcoma (rabdomyosarkom): Çizgili kas liflerinde gelişen kötü huylu tümör.

Malign endothelioma (malign endotelyoma): Endotel hücrelerinden gelişen kötü huylu tümör.

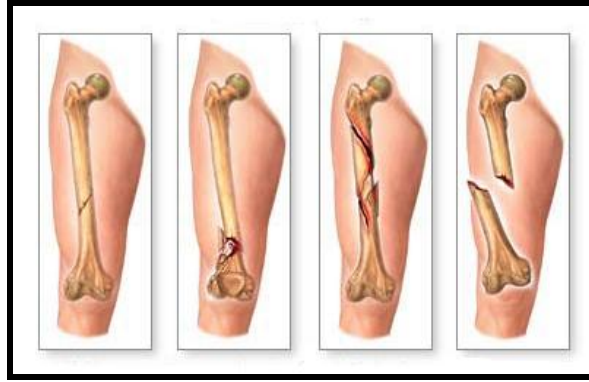
Luxation / dislocation (lüksasyon / dislokasyon): Çıkık (Resim 1.13).



Resim 1.13: Dislocation

Semiluxation/ sublaxation (semilüksasyon/ sublüksasyon): Yarı çıkık, tam olmayan çıkık.

Fracture (fraktür): Kırık (Resim 1.14).



Resim 1.14: Fracture çeşitleri

Epiphysiolysis (epifizyoliz): Epifizin kemikten ayrılması.

Periostitis (periostit) : Kemik dış zarı iltihabı.

Osteomyelitis (osteomiyelit): Kemik iliği iltihabı.

Osteitis (osteit): Kemik iltihabı.

Osteitis deformans / paget's disease (deforman osteit/ Pagets dizisi): Kemiklerin yumuşaması, uzun kemiklerin eğilmesine yol açan kemik iltihabı. Kemiğin paget hastalığı.

Osteoarthritis (osteoartrit): Kemik ve kemiğe yakın eklemin iltihabı.

Sequestration (sekestrasyon): Nekroz gösteren kemik parçasının sağlam dokudan ayrılması.

Sequestrum (sekester/ sekestrum): Ölü kemik parçası.

Osteomalacia (osteomalasi): Kemik yumuşaması.

Osteoporosis (osteoporoz): Kemik dokusunda atrofi gelişmesi.

Osteosclerosis (osteoskleroz): Kemik dokusunun aşırı sertleşmesi.

Myeloma (miyelom): Kemik iliği hücresinden oluşan kötü huylu tümör.

Multiple myeloma (mütipl miyelom): Çeşitli kemiklerde miyelomlar oluşması.

Osteoclast (osteoklast): Kemik iliğinde oluşan çok çekirdekli dev hücre.

Osteoclastoma (osteoklastom/ osteoklastoma): Çok çekirdekli dev hücrelerden oluşmuş iyi huylu kemik tümörü.

Osteosarcoma / osteogenic sarcoma (osteosarkom / osteojenik sarkom): Kemik dokusundan gelişen kötü huylu tümör.

Osteoma (osteom): Kemik dokusunda gelişen tümör.

Ewing's sarcoma / Ewing's tumor (Ewings sarkom / Ewings tümör): Ewing sarkomu, ewing tümörü. Uzun kemiklerin gövdesinde oluşan habis ur.

Exostosis (ekzostoz): Kemik yüzeyi üzerinde küçük yumru veya çıkıntı şeklinde oluşan kitle.

Torticollis (tortikollis): Eğri boyun. Boyun bükülmesi, boyun çarpıklığı.

Congenital torticollis (konjenital tortikollis): Doğuştan boyun eğriliği.

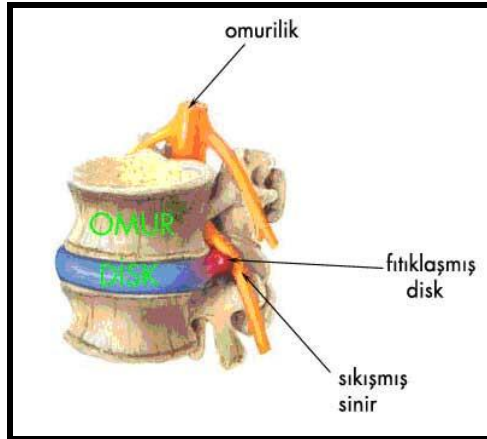
Spondylitis (spondilit): Omur veya omurların iltihabı.

Spondylosis (spondiloz): Omurlar arası eklemin hareket yeteneğini kaybetmek üzere sertleşmesi, iki omurun birbirine kaynaması.

Diskitis (diskit): Disk iltihabı.

Lumbago (lumbago): Bel ağrısı.

Disc hernia / herniated disk (disk herni / hernitid disk): Disk fitiği (Resim 1.15).



Resim 1.15: Disc hernia

Hiatus hernia (hiatus herni): Karın boşluğundaki bir organın diyaframadaki bir açıklık yoluyla göğüs boşluğuna doğru çıkması.

Juvenile kyphosis (juvenil kifoz): Genç ve adolesan yaşlarda görülen kamburluk.

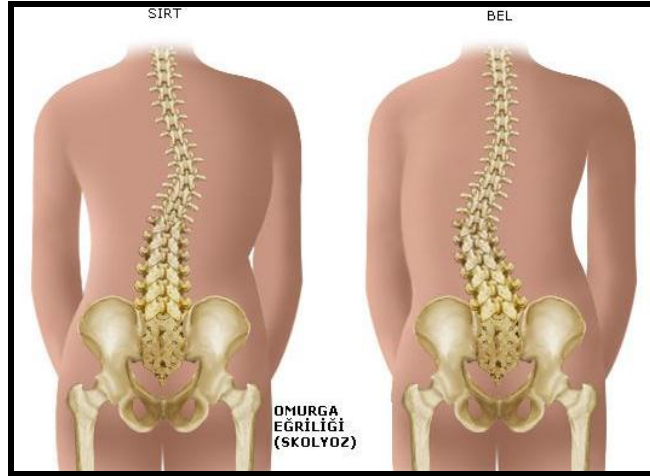
Lordosis (lordoz): Öne doğru kamburluk.

Kyphosis (kifoz): Arkaya doğru kamburluk (Resim 1.16).



Resim 1.16: Kyphosis

Scoliosis (skolyoz): Omurganın yanlara doğru çarpıklığı (Resim 1.17).



Resim 1.17: Scoliosis

Perthes' disease (pertes dizisi): Femurun üst epifizinin dejenerasyonu.

Coxa plana (koksa plana): Femur başının düzleşmesi.

Coxarthrosis (koksartroz): Kalça ekleminin iltihabı.

Coccydynia (koksidiyina): Koksik (kuyruk sokumu) bölgede ağrı.

Congenital dilocation of the hip/ CDH (konjenital dislokasyon of the hip): DKÇ: Doğuştan (konjenital) kalça çıkığı. Femur başının asetabulum dışına doğumsal olarak çıkmış olması (Son yıllarda doğuştan yerine gelişimsel kalça çıkığı denilmektedir.).
Claudication (klodikasyon): Topallık, topallama.

Carpoptosia / carpoptosis (karpoptozi / karpoptoz): Sarkık el, sarkık el bileği.

Graphospasm (grafospazm): El ve parmaklarda görülen spazm.

Bunion (bunyon): Ayak başparmağındaki şişlik.

Hallux rigidus (halluks rijitus): Ayak başparmağı eklemindeki sertlik.

Hallux valgus (halluks valgus): Ayak başparmağının diğer parmaklara yanaşmak üzere dış yana bükük oluşudur. Dışa çarpık ayak başparmağı.

Hallux varus (halluks varus): Ayak başparmağının diğer parmaklardan uzaklaşmak üzere iç yana bükük oluşudur. İçe çarpık ayak başparmağı.

Talipes (talipes): Ayağın herhangi bir yönde bükülme göstermesiyle belirgin doğuştan şekil bozukluğu, yumru ayak (Resim 1.18).

Talipes calcaneus / pes calcaneus (talipes kalkaneus / pes kalkaneus): Ayağın yukarı doğru kalkık oluşu (Resim 1.18).

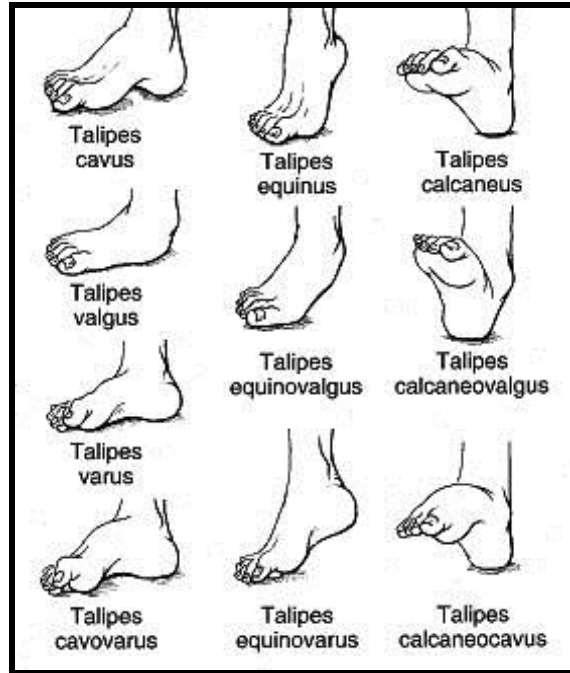
Talipes cavus / pes cavus (talipes kavus / pes kavus): Yay biçimi ayak. Ayağın uzunlamasına kemerinin anormal şekilde yüksek oluşu (Resim 1.18).

Talipes equinus / pes ekinus (talipes ekinus / pes ekinus): Ayak sırtının ayak tabanına doğru bükülmesi, at ayağı (Resim 1.18).

Talipes planus / pes planus (talipes planus/ pes planus): Düztabanlık (Resim 1.18).

Talipes valgus / pes valgus (talipes valgu / pes valgus): Dış yana bükük ayak (1.18).

Talipes varus / pes varus (talipes varus / pes varus): İç yana bükük ayak (Resim 1.18).



Resim 1.18: Ayaktaki şekil bozuklukları

Gout (gut): Kıkırdaklarda ürat tuzlarının toplanmasından doğan hastalık, damla hastalığı.

Rickets (rikets): D vitamini eksikliği, raşitizm.

Achondroplasia (akondroplazi) : Cücelik.

Tuberculous spondylitis/ pott's disease (tüberküloz spondilit / potts dizisi): Pot hastalığı. Omur / omurga tüberkülozu.

Still's disease / juvenile rheumatoid arthritis (stills dizisi / juvenil romatoid artrit): Kusurlu kemik gelişimi ve şekil bozukluklarına uzanan romatoid artrit.

1.3. Hareket Sisteminde Ameliyatlara İlişkin Terimler

Chondrectomy (kondrektomi): Kıkırdağın ameliyatla alınması.

Chondroplasty (kondroplasti): Kıkırdağın plastik, estetik ameliyatı.

Arthrotomy (artrotomi) : Eklem cerrahi yolla açılması, eklem insizyonu.

Arthroplasty (artroplasti): Yapay eklem oluşturma.

Arthrolysis (artroliz): Hareket yeteneğini kaybetmiş eklemi, çevresindeki yapışıklıklardan ayırarak serbest hâle getirme.

Arthroclasia (artroklazi): Bir eklemde hareketin sağlanması için ankilozun kırılması.

Arthrodesis (artrodez): Eklem hareketli duruma getirilmesi.

Arthrorisis (artroriz): Cerrahi girişimle eklem hareket açıklığının küçültülmesi.

Arthroscopy (artroskopi): Eklem içeriğini incelemek için yapılan girişim.

Bunionectomy (bunyonektomi): Ayak başparmağındaki şişkinliğin (bunyon) alınması.

Synovectomy (sinovektomi): Eklem kapsülündeki sinoviyal zarın alınması, çıkarılması.

Tenodesis (tenodez): Tendonun yeni bir bölgeye veya kemiğe implante (tutundurulması) edilmesi, dikilmesi.

Tendolysis (tendoliz): Tendon yapışıklıklarının cerrahi yolla giderilmesi.

Tenoplasty/tendoplasty (tenoplasti/ tendoplasti): Tendonun plastik ameliyatı.

Tenorrhaphy (tenorafı): Kesik tendonun dikilmesi.

Tenosynovectomy (tenosinovektomi): Tendon ve zarın cerrahi yolla alınması.

Tenotomy (tenotomi): Tendon'un kesilmesi.

Myoplasty (miyoplasti): Kas plastik, estetik ameliyatı.

Myorrhaphy (miyorafı): Kasın dikilmesi.

Myotaxis (miyotaz): Kasın gerilmesi.

Bone graft (bon graft): Kemik grefi. Kemiğin bir yerden alınıp vücudun başka bir yerinde kullanılması.

Epiphysiodesis (epifizyodez): Ayrılmış kemik epifizini, diyafize tespit etmek.

Reduction of fracture (redüksiyon of fraktür): Fraktür redüksiyonu. Kırık kemiğin normal duruma getirilmesi.

Osteosynthesis (osteosentez): Kırılmış kemik uçlarının birleştirilmesi.

Osteoplasty (osteoplasti): Kemiğin plastik, estetik ameliyatı.

Osteotomy (osteotomi): Kemiğin kesilmesi.

Ostectomy (ostektomi): Kemiğin kısmen veya tamamen çıkarılması.

Osteoclasia (osteoklazi): Kemiğin cerrahi yolla kırılması.

Sequestrectomy (sekestrektomi): Ölü (nekrotik) kemiğin çıkarılması.

Amputation (amputasyon): Ekstremitelerin bir düzeyden kesilmesi

1.4. Hareket Sistemi Hastalıklarında Semptomlara İlişkin Terimler

Arthralgia/ arthrodynia (artralji/ artrodini): Eklem ağrısı.

Lumbago (lumbago): Sırtın lumbar bölgesinde duyulan ağrı.

Metatarsalgia (metatarsalji): Ayak tarağında hissedilen ağrı.

Myalgia (miyalji): Kas ağrısı.

Ostalga / osteodynia (ostalji/ osteodini): Kemik ağrısı.

Syatalgia (siyatilji): Siyatik ağrısı.

Sciatica (siyatik): N. ischiadicusun (siyatik sinir) seyri boyunca sakrum bölgesi, kalça ve uylukta hissedilen ağrı ve uyuşma. Siyatik hastalığı.

Rigor (rigor): Kasların sert olması. Sertlik, katılık.

Contracture (kontraktür): Kasın devamlı kasılma hâlinde olması.

Graphospasm (grafospazm): Yazı yazmayı önleyen kas spazmı.

Callus (kallus): Kırık kemik uçları arasında oluşan yeni kırık dokusu.

Crepitation (krepitasyon): Kırık kemiğin uçlarının birbirine sürtünmesinden çıkan ses.

Decalcification (dekalsifikasyon): Kemikten veya dişlerden kalsiyum çekilmesi.

Hemarthrosis (hemartroz): Eklem boşluğuna kanama, kan toplanması.


Hematoma (hematom): Dokuda kan toplanması nedeniyle oluşan şişlik, damarlardan çıkan kanının yaralanmamış deri altında toplanması (Resim 1.19).



Resim 1.19: Hematom

UYGULAMA FAALİYETİ

Hareket sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru telaffuz edip yazınız.

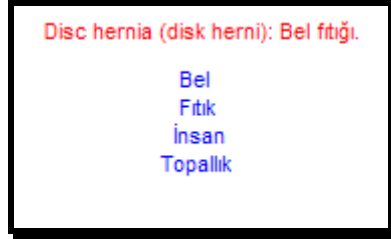
| İşlem Basamakları | Öneriler |
|--|--|
| <p>➤ Hareket sistemine ilişkin anatomik terimleri doğru telaffuz ediniz.</p> | <p>➤ Tıbbi terimlerin yazılışları ve telaffuzları arasındaki farklılıklara dikkat ediniz.</p> <p>➤ Tıbbi terimleri sesli olarak telaffuz edip öğrenene kadar tekrar ediniz.</p> <p>➤ Telaffuzlarınızı bilgisayar, kasetçalar vb. cihazları kullanarak kaydediniz.</p> <div data-bbox="887 789 1139 1006" data-label="Image"></div> <p>➤ Kaydettiğiniz telaffuzlarınızı dinleyiniz.</p> <p>➤ Telaffuzlarınızda hata var ise terimi doğru telaffuz edene kadar tekrar ediniz.</p> <p>➤ Arkadaşlarınız ile doğru telaffuz, doğru anlam oyunu oynayınız.</p> <p>➤ Tıbbi terimin Türkçe karşılığını bir arkadaşınız söylesin, diğeri telaffuz etsin.</p> <p>➤ Bir arkadaşınız tıbbi terimi telaffuz etsin diğeri de Türkçe karşılığını söylesin.</p> <p>➤ Diğer arkadaşlarınız da anlam ve telaffuzunuzun doğruluğunu kontrol etsin.</p> |

- Hareket sistemine ilişkin anatomik terimleri doğru yazınız.

- Tek bir harften bile tıbbi terimin anlamının değiştiğini unutmayınız.
- Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz.
- Arkadaşlarınızla terminoloji terimlerinden hazırlanmış tabu oynayınız.



- Bunun için öncelikle arkadaşlarınızla tıbbi terimleri ve Türkçe karşılıklarını belirleyiniz.
- Aşağıda örneği görülen her bir tıbbi terim için Türkçe karşılığının olduğu kartlar hazırlayınız.



- Hazırlanan her kart için terimin anlatılışı sırasında kullanılmasını istemediğiniz dört yasak kelime yazınız.
- Oyunu mümkün olduğunca çok kişiyle oynamaya çalışınız.
- Oyun sırasında yasak kelimelerin kullanılıp kullanılmadığını ve oyunun kurallarını takip eden bir hakem seçiniz.
- Bu hakem ayrıca bulunan tıbbi terimin doğru yazılıp yazılmadığını, doğru telaffuz edilip edilmediğini de kontrol etsin.
- Oyun için ilk önce gruplarınızı belirleyiniz.

| | |
|--|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sonra ilk guruptan bir anlatıcı seçiniz. Bu anlatıcı tabu kâğıtlarını sırayla açmaya başlar. ➤ Kâğıtların arkasında yazılı kelimeyi, anlatırken söylememesi gereken yasak kelimelere dikkat ederek arkadaşlarına anlatmaya çalışır. ➤ Türkçe karşılığı bulunan terimin gurupça tıbbi karşılığının da doğru bir şekilde yazılarak telaffuz edilmesi istenir. ➤ Oyunun başında seçilen hakem tarafından tıbbi terimin doğru yazılıp yazılmadığı ve doğru telaffuz edilip edilmediği kontrol edilir. |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sistemi hastalıklarına ilişkin tanısal terimleri doğru telaffuz ediniz. | <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri düzgün telaffuz ediniz. ➤ Birinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız. ➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz. ➤ İkinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız. |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sistemi hastalıklarına ilişkin tanısal terimleri doğru yazınız. | |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sisteminde ameliyatlara ilişkin terimlerini doğru telaffuz ediniz. | |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sisteminde ameliyatlara ilişkin terimlerini doğru yazınız. | |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sistemi hastalıklarında semptomlara ilişkin terimleri doğru telaffuz ediniz. | |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sistemi hastalıklarında semptomlara ilişkin terimleri doğru yazınız. | |

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi, kısa kemiği ifade eden tıbbi terimdir?
A) Os irregulare
B) Os longum
C) Os planum
D) Os breve
E) Os sesamoid/ea
2. Aşağıdakilerden hangisi, diaphysis (diyafiz) tıbbi teriminin açıklamasıdır?
A) Kemik içindeki boşluklarda yüzeyi örten bağ dokudan zardır.
B) Uzun kemiklerde gövdenin dışındaki iki uç kısımdır.
C) Uzun kemiklerde iki uçta kemiğin eklemeye katılan yüzüdür.
D) Kemiklerin dış yüzlerini sıkıca saran ve sıkı bağ dokudan yapılmış zardır.
E) Uzun kemiklerin gövde kısmıdır.
3. Burun kemiğinin yazılışı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Os nasale
B) Os maxilla
C) Os hyoideum
D) Os palatinum
E) Os vomer
4. Aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisi, baş/kafa kemiklerinden değildir?
A) Os occipitale (os oksipital)
B) Os sacrum (os sakrum)
C) Os parietale (os pariyetal)
D) Os temporale (os temporal)
E) Os sphenoidale (os sfenoid)
5. Aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisinin okunuşu/telaffuzu yanlıştır?
A) Os clavicula (os klavikula)
B) Os radius (radius)
C) Ossa antebrachium (antebrakhiyum)
D) Os humerus (humerus)
E) Os ulna (ulna)
6. Topuk kemiği (kalkaneus)nin tıbbi terimi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak yazılmıştır?
A) Kalceneus
B) Kalkaneus
C) Calcaneu
D) Calcaeus
E) Calcaneus

7. Düztabanlık aşağıdakilerden hangisidir?
A) Talipes cavus/pes cavus (talipes kavus/pes kavus)
B) Talipes ekinus/ pes ekinus (talips ekinus/pes ekinus)
C) Talipes planus/ pes planus (talips planus/ pes planus)
D) Talipes valgus/ pes valgus (talips valgu/pes valgus)
E) Talipes varus/pes varus (talips varus/pes varus)
8. Aşağıdakilerden hangisi, scoliosis (skolyoz) tıbbi teriminin açıklamasıdır?
A) Omur veya omurların iltihabıdır.
B) Omurganın yanlara doğru çarpıklığıdır.
C) Zorlamalar sonucu menisküslerde oluşan yırtılmalarıdır.
D) İki omurun birbirine kaynamasıdır.
E) Yumru ayaktır.
9. Kemiğin bir yerden alınıp vücudun başka bir yerinde kullanılması ameliyatı/işlemi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bone graft/bone grafting / (kemik grefti/ kemik grefi)
B) Arthroplasty (artroplasti)
C) Amputation (amputasyon)
D) Bunionectomy (bünyonektomi)
E) Osteocentesis (osteosentez)
10. Kemikleşme aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisidir?
A) Dislocation
B) Fracture
C) Lumbago
D) Ossification
E) Rigor
11. Aşağıdakilerden hangisi, üç köşeli kemik kasıdır?
A) M. Deltoideus (m. deltoid)
B) M. brachialis (m. brakiyalis)
C) M. biceps brachi (m. biceps brakii)
D) M. brachioradialis (m. brakiyoriyalis)
E) M. triceps brachii (m. triseps brakii)

Aşağıdaki tıbbi terimleri, Türkçe karşılıkları ile eşleştiriniz.

| | |
|----------------------------|--|
| 1. Amputation | Baldır üç başlı kası |
| 2. Arthritis | Bıngıldak |
| 3. Costa | Eklem iltihabı |
| 4. Diaphysis | Ekstremitelerin bir düzeyden kesilmesi |
| 5. Fonticulus | Göğüs kemiği |
| 6. Musculus | Kaburga |
| 7. Os sphenoidale | Kas |
| 8. Ossificasyon | Kemikleşme |
| 9. Rickets | Raşitizm |
| 10. Sternum | Kafa temel ya da taban kemiği uzun |
| 11. Musculus trapezius | kemiklerin gövde kısmı |
| 12. Musculus triceps surea | Üst sırt bölgesi kası |

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetinde, sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz edip yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklarla ilgili bilgiler toplayarak rapor hâline getiriniz, sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.
- Sinir sistemine ait resimler bularak sınıfta arkadaşlarınız ile birlikte resimlerin üzerine daha önceki anatomi ve fizyoloji dersi bilgilerinizden yararlanarak bildiğiniz terimleri yazınız.
- Sinir sistemine ait resimler üzerine yazdığınız terimlerin telaffuzlarını araştırıp yazarak öğretmeninize kontrol ettiriniz.

2. SİNİR SİSTEMİ VE PSİKİYATRİK HASTALIKLARA İLİŞKİN TIBBİ TERİMLER

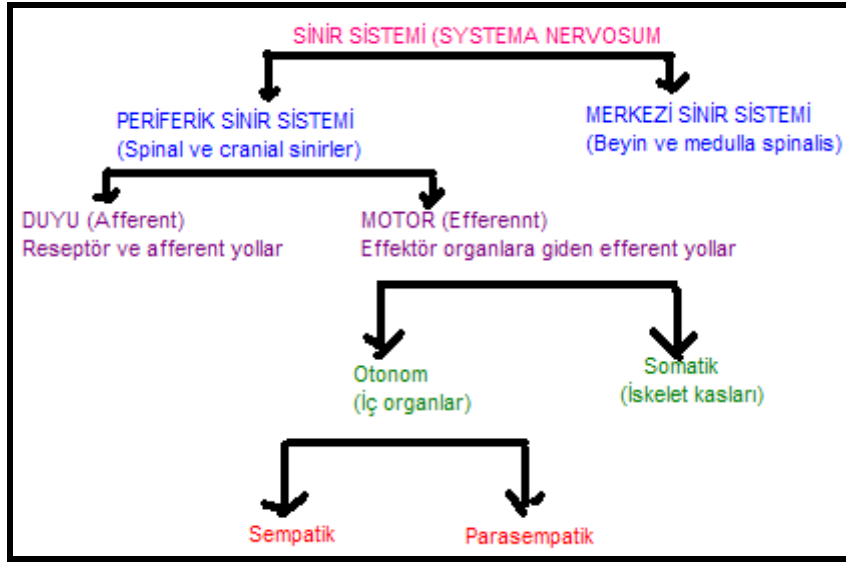
Sinir sistemi, sinir lifleri ve hücrelerinden meydana gelen karmaşık bir sistem olup insan vücudunun bütün sistemleri ile ilgilidir. Sistemleri işlevsel yönden denetler, çalışmalarını normal düzeyde tutar. İç salgı sistemiyle birlikte, insan ile çevresi arasındaki ilişkileri ve vücudu oluşturan organlar arasında koordinasyonu sağlar.

Bu sistem, iskelet kaslarına gönderdiği emirlerle organizmanın dış ortamdaki değişikliklerini, düz kas, kalp kası ve salgı bezlerine gönderdiği emirlerle de iç ortamda oluşan değişikliklerini düzenleyip kontrol etmektedir.

2.1. Sinir Sistemi ve Psikiyatrik Hastalıklara İlişkin Anatomik Terimler

Systema nervosum: Sinir sistemi

Sinir sistemi fonksiyonel ve anatomik açıdan aşağıdaki gibi şematize edilebilir.



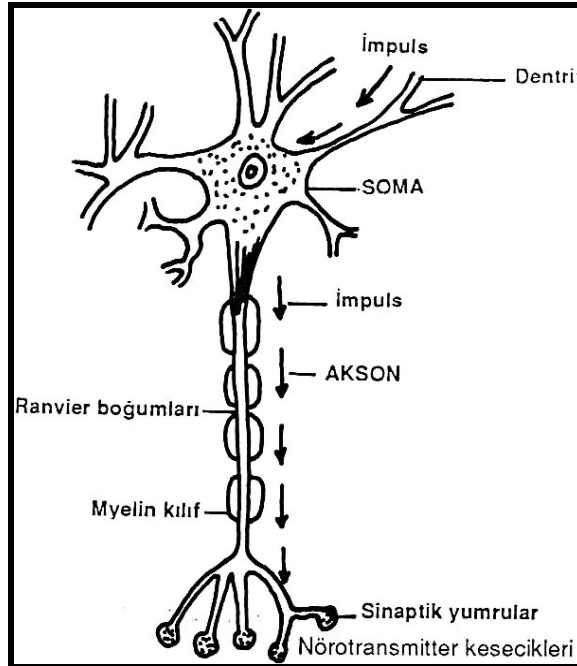
Şekil 2.1: Sinir sisteminin organizasyonu

Dendrite/ dendron (dendrit/ dendron): Sinir hücresinin ince lifler şeklinde dallanma gösteren protoplazma uzantısı.

Gliocyte (gliyosit): Sinir Sistemi destek dokusu hücresi, nögliya hücresi.

Neuroglia (nöroglia): Sinir hücrelerinin arasını dolduran destek doku.

Neuron/ neurocyte (nöron/ nörosit): Sinir hücresi (Resim 2.1).



Resim 2.1: Nöron

Substantia alba (substansiya alba): Ak katman.

Substantia grisea (substansiya grisea): Gri (boz) katman.

Synapse (sinaps): Uyarıların bir sinir hücresinden bir sinir hücresine ya da sinir hücresinden bir vücut hücresine (kas, epitel vb.) geçirilmesini sağlayan bağlantılar.

Neurophysiology (nörofizyoloji): Sinir sisteminin çalışmasını konu alan fizyoloji dalı.

Neuropsychiatry (nöropsikiyatri): Nörolojik ve psikiyatrik hastalıkları ve tedavilerini konu alan tıp dalı.

Neuroradiology (nöroradyoloji): Sinir sistemi hastalıklarının tanısıyla ilgili radyoloji alt dalı.

➤ **Systema Nervosum Centrale (Sistema Nervosum Santrale) Santral / Merkezî Sinir Sistemi (SSS/MSS)**

Cerebellum (serebellum): Beyincik (Resim 2.2).

Cerebrum/ brain (serebrum/ brayn): Beyin (Resim 2.2).

Diencephalon (diensefalon): Ara beyin.

Encephalon (ensefalon): Tüm beyin. Beyin ve beyincik, ikisine birden verilen isim.

Cerebral hemisphere (serebral hemisfer): Beyin yarım küresi.

Meningeal (menenjeal/meningeal): Beyin ve omuriliği saran zarla ilgili.

Meninx/meninge/meninges (meninks/menenj/meninjes): Beyin, beyincik ve omuriliğin çevresini saran, koruma amaçlı üç zara verilen isim. Beyin- omurilik zarları (BOZ).

Pia mater (piyamater): Beyin, beyincik ve omurilik dokularını saran en içteki zar.

Dura mater (duramater): Beyin, beyincik ve omuriliği saran zarlardan en dışta olanı. Sert zar.

Arachnoid mater/arachnoidea mater (araknoid mater/araknoidea mater): Beyin, beyincik ve omuriliği saran zarlardan ortada bulunan zar. Örümcek zar.

Pons cerebelli/pons (pons serebelli/pons): Omurilik soğanı ile beyin gövdesi arasında kalan bölüm. Köprü (Resim 2.2).

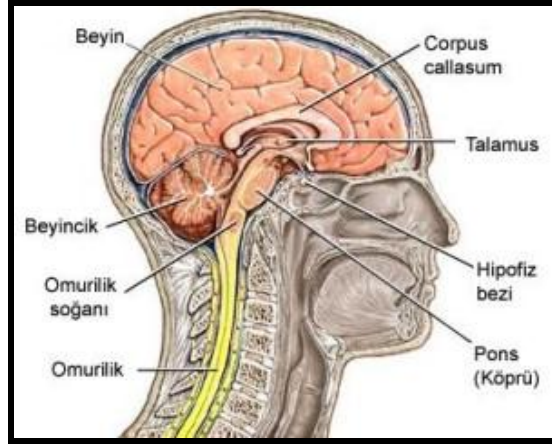
Medulla oblangata/ bulbus/bulb (medulla oblangata/ bulbus/bulb): Omurilik soğanı (Resim 2.2).

Medulla spinalis/myelon (medulla spinalis/miyelon): Omurilik. Merkezî sinir sisteminin omurga kanalı içindeki bölümü (Resim 2.2).

Canalis centralis (kanalis sentralis): Omuriliğin ortasında boyuna uzanan kanal. İçinde beyin omurilik sıvısı (BOS) bulunur.

Liquor cerebrospinalis/ cerebrospinal fluid (likor serebrospinalis/serebrospinal fluid): Beyin -omurilik sıvısı (BOS).

Ventriculus/ ventricle (ventrikulus/ ventrikül): Beyinde bulunan boşluklar. Karıncık.



Resim 2.2: Merkezî sinir sistemi organları

➤ **Systema Nervosum Perifericum (Sistema Nervosum Periferikum)**
Periferik Sinir Sistemi (PSS)

Endoneurium (endonöryum- endonöriyum): Bir sinirde her sinir teli çevresini saran çok ince bağ dokudan kılıftır. Sinir liflerini çevreleyen ince tabaka.

Epineurium (epinöryum- epinevriyum): Bir siniri dıştan saran bağ dokusu tabakası. Kapsül.

Ganglion (ganlion): Merkezî sinir sistemi organları dışında sinir hücresi içeren düğüm şeklindeki oluşumlar.

Nervus/nerve (nervus/nerve): Sinir.

Neural (nöral): Sinir veya sinirlerle ilgili.

Neurofibril/neurofibra (nörofibril/nörofibra): Sinir teli. Sinir hücresinin gerek gövde gerekse akson ve dendritlerinde bulunan ince lifçiklerden her biri.

Pars sympathica (pars sempatika): Sempatik sistem.

Pars parasymphatica (pars parasempatika): Parasempatik sistem.

2.2. Sinir Sistemi ve Psikiyatrik Hastalıklara İlişkin Tanısal Terimler

Neuritis (nevrit/ nörit): Sinir iltihabı.

Polyneuritis (polinevrit): Birden fazla sinirde görülen iltihap.

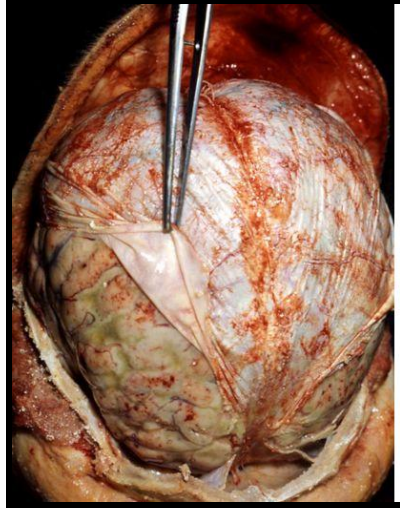
Radiculitis (radikülit): Herhangi bir spinal sinir kökünün iltihabı, özellikle spinal kord ile intervertebral kanal arasındaki sinir kökü parçasının iltihabı.

Neuroma (nörom/nevrom): Sinir tümörü.

Neuroblastoma (nöroblastom): Nöroblastlarda gelişen kötü huylu tümör.

Myelitis (miyelit): Omurilik iltihabı.

Meningitis (menenjit): Beyin ve omurilik zarlarının iltihabı (Resim 2.3).



Resim 2.3: Meningitis

Polioencephalitis (polyoensefalit): Beyin gri maddesinin iltihabı.

Poliomyelencephalitis (polyomiyelensefalit): Beyin ve omurilik gri maddelerinin iltihabı, poliomyelit ve polioensefalitin birlikte oluşu.

Poliomyelitis (polyomiyelit): Çocuk felci, omurilik gri maddesinin iltihabı. Daha çok çocuklarda görülen ateş, baş ağrısı, kas ağrıları, bulantı, kusma ile aniden başlayıp ağır şekillerde kaslarda atrofi ve felce uzanan virütik hastalık.

Anencephalia/ anencephaly (anensefali/ anensefali): Beynin olmayışı.

Brachialneuritis (brakyalnörit/brakyalnevrit): Kol sinirinin iltihabı.

Encephalitis (ensefalit): Beyin iltihabı.

Encephalomyelitis (ensefalomiyelit): Beyin ve omuriliğin iltihabı.

Encephalocele (ensefalosel): Beyin fitiği.

Brain abscess/ cerebral abscessus (brayn apses/ serebral apses): Beyin apsesi (Resim 2.4).



Resim 2.4: Brain abscess/ cerebral abscessus

Cerebral hemorrhage apoplexy (serebral hemoraji apopleksi): Genellikle travma veya arteriyoskleroza bağlı olarak serebral bir damarın rüptürü ve kanın beyinde sızıntı yapması.

Cerebral palsy (serebral palsi): Beyindeki bir patoloji sonucu meydana gelen beyin felci.

Cerebral thrombosis (serebral tromboz): Herhangi bir serebral arterin bir kan pıhtısıyla tıkanması ve o arterle beslenen yerin nekrozu.

Subarachnoid hemorrhage (subaraknoid hemoraji): Beyinde herhangi bir damar veya anevrizmanın yırtılması sonucu subaraknoid (örümcek zar) aralıkta kan toplanması ile belirgin kanama.

Subdural hematoma (subdural hematom): Subdural aralıkta kan toplanması.

Hydrocephalus/ hydrocephaly (hidrosefalus/hidrosefali): Beyin karıncıklarında normalin üzerinde sıvı toplanması ile belirgin doğuştan anamoli (Resim 2.5).



Resim 2.5: Hydrocephalus

Meningocele (menengosel): Bebekte kafa veya omurga üzerindeki herhangi bir patolojik açıklıktan zarların fitik şeklinde dışarı bombelik göstermesi ile belirgin doğuştan anomali.

Microcephalus/microcephaly (mikrosefalus /mikrosefali): Başın normalden küçük olması.

Paralysis/paralysis (paralizi/paralizi): Felç. Sinirdeki harabiyet nedeniyle ilgili kas ya da kasların görev yapamaması hâli.

Hemiplegia (hemipleji): Vücudun bir yarısını etkileyen felç. Kısmi felç.

Monoplegia (monopleji): Bir tarafın veya kas grubunun felci. Bir kolu ya da bacağı tutan felç.

Paraplegia (parapleji): İki bacağı tutan felç. Vücudun belden aşağısını tutan felç.

Quadriplegia/ tetraplegia (kuadripleji/ tetrapleji): Her iki kol ve bacağı tutan felç şekli.

Facial palsy/bell's palsy/ facial hemiplegia (fasiyal palsy/bell palsy/fasiyal hemipleji): Tek taraflı yüz felci ile sonuçlanan yedinci kafa sinirinin fonksiyonel bozukluğu.

Bell's paralysis (bell paralizi): Birdenbire ortaya çıkan tek yanlı, idiopatik (kendiliğinden oluşan) yüz felci.

Encephalopathy (ensefalopati): Beyin dokusunda dejeneratif değişikliklerle belirgin herhangi bir beyin hastalığı.

Epilepsia/epileps (epilepsi/epilepsi): Sara. Havale. Beyinde elektriksel aktivite bozukluğuna, özellikle ani elektrik boşalmasına bağlı bilinç kesintisi ve konvülsiyonlarla belirgin nöbetlerin oluşturduğu klinik tablo.

Intracerebral hemorrhage (intracerebral hemoraji): Beyin dokusu içine kanama.

Meniere's syndrome (meniere sendrom): Kulaktaki labirentin iltihaplı olmayan hastalığı ile meydana gelen sağırlık, kulak çınlaması ve baş dönmesine sebep olan sendrom.

Multiple sclerosis (multipl skleroz): 20- 40 yaşları arasındaki grubu etkileyen ve yavaş yavaş ilerleyen bir sinir sistemi hastalığı. Bu hastalıkta uyuşukluk, yorgunluk, hantallık, yürümede zorluk ve görmede bulanıklıktan sonra uyumsuzluk, felç, kontrolsüzlük ve körlük meydana gelebilir.

Encephalitis lethargica (ensefalit letarji): Devamlı uyuklama hâli, okülomotor sinirde paralizi ve bazı kas gruplarında klonik kasılmalarla belirgin, muhtemelen virütik kökenli ensefalit.

Narcolepsy (narkolepsi): Tekrarlayan uyku nöbetleri. Uyku hastalığı.

Insomnia (insomni): Uykusuzluk.

Syringomyelia (siringomiyeli): Omurilikte harabiyet ya da dejenerasyon sonucunda içinde sıvı toplanan boşluklar oluşması ile belirgin hastalık.

Tremor (tremor): Vücudun bir veya birkaç bölümünde görülen ve fonksiyonlan birbirinin karşıtı olan kasların sırayla ve art arda kasılmaları nedeniyle meydana gelen istem dışı hareketler, istem dışı titreme.

Trigeminal neuralgia (trigemial nevrâlji/ trigemial nöralji): Nervus trigeminusun (V. kafa siniri, üçüz sinir) dağıldığı alanlarda birdenbire ortaya çıkan kısa süreli, çok şiddetli, batma tarzında ağrı, fasial nevrâlji.

Neurofibromatosis (nörofibromatoz): Sinir sistemini kalıtsal olarak etkileyen deride kahverengi beneklerin oluşmasına sebep olan bir hastalık.

Neuropathy/(nöropati): Periferik sinir tutan herhangi bir hastalık ya da bozukluk.

Parkinson's disease/paralysis agitans (parkinson diziis /paralizi ajitans): Parkinson hastalığı. Orta yaşta yavaşça gelişen sinir ve beyin sapını etkileyen sinir hastalığı. Yavaş hareketler, titreme ve monoton ses klinik bulgulardır.

Charcot-marie-tooth atrophy (charcot-marie-tooth atrofi): Genellikle çocukluk çağında başlayan, bacakların atrofi göstermesi, ayakta yumru ayak, sarkık ayak veya yay biçimi ayak gibi deformasyon oluşması ve ataksi ile belirgin kalıtsal hastalık.

Chorea (kore): Kas ya da kas gruplarında istem dışı düzensiz hareketlerle belirgin sinir sistemi hastalığı.

Polyneuropathy (polinöropati/ polinevropati): Beslenme yetersizlikleri, özellikle B kompleksi vitaminlerinin eksikliğine bağlı olarak görülen sinirsel lezyonlar.

Spina bifida (spina bifida): Omurganın arka bölümü üzerinde gelişim kusuruna bağlı, doğuştan dikey yarık bulunuşu, yarık omurga (Resim 2.6).



Resim 2.6: Spina bifida

Alzheimer's disease (alzheimer diziis): Alzheimer hastalığı. Orta ve ileri yaşlarda başlayan, serebral kortekste özellikle frontal ve temporal lob kortekslerinde nöron kaybına bağlı atrofi ve beyin karıncıklarında genişleme ile belirgin bunama durumu.

Amnesia (amnezi): Hafıza kaybı, unutkanlık.

Dementia (demans): Bunama. Zihinsel işlevlerde organik kökenli ağır bozukluk sonucu unutkanlık, dikkat gücünde ve sürecinde azalma, uyum bozukluğu, kişilik değişimi ve depresyon ile belirgin durum.

Conversion (konversiyon): Kişinin iç dünyasındaki bir çatışmayı simgesel bir biçimde dışa vurmasına yol açan, bedeninde ortaya çıkan duygusal veya hareketsel işlevlerinde bozulma (dönüşme, değişme, çevrilme).

Depression (depresyon): Ruhsal çöküntü. Üzüntü ve enerji azalması, yorgunluk ve umutsuzluk belirtilerinin yanı sıra kişinin benlik saygısının azalması ve suçluluk duygularının görüldüğü; ileri şekillerinde psikotik (ruhsal) düşünce bozukluklarının ve intiharların tabloya eklendiği bir duygu durum bozukluğu.

Hypochondriasis/hypochondria (hipokondriyaz/hipokondri): Hastalık hastalığı. Kişinin sürekli bir biçimde sağlığı hakkında aşırı kaygılanması, kendinde gerçekte olmayan hastalıklar görmesi ile belirgin ağır bir psikonevroz türü.

Hysteria (histeri): Beyinde organik bir bozukluk gösterilemeyen bir psikonevroz türü.

Mania (mani): Aşırı neşelenme, hareketlerde ve enerjide artış, gerçeği değerlendirme yetisinde bozulma gibi belirtilerle seyreden depresyonun karşıtı bir duygu durum bozukluğu.

Obsessive-compulsive neurosis (obsesif-kompulsif nevroz): Düşünce ve mantık düzeyinde ortaya çıkan, anlamsızlığı, gereksizliği, yersizliği, hasta tarafından kabul edilen, hastanın irade ve isteği dışında inatçı biçimde sürekli olarak yineleyen takıntılı düşünce ve davranışlar.

Psychoneurosis (psikonevroz/ psikonöroz): Ruhi bozukluktan ileri gelen sinir sistemi hastalığı.

Psychosis (psikoz): Hastanın gerçeği değerlendirmesinde, düşünce içeriğinde, duygulanım, algılama ve davranışlarında ileri derecede bozulmalar yapan ağır ruhsal hastalıklara verilen genel ad.

Schizophrenia (şizofreni): Düşünce, duygu ve davranışlarda bozukluk, gerçeklerden uzaklaşma ve kişilik parçalanmasıyla belirgin psikoz şekli.

➤ Tam Yöntemleri ile İlgili Terimler

EEG- Electroencephalography (elektroensefalografi): Beynin elektriksel faaliyetini özel cihazla ölçme yöntemi.

EMG- Electromyography (elektromiyografi): Elektrotlardan yararlanılarak kasların elektriksel potansiyelinin ölçülmesi.

ECT- Electroconvulsive therapy/electroshock therapy (elektrokonvülsif terapi/elektroşok terapi): Elektrokonvülsif/ elektroşok tedavisi. Özellikle ağır depresyonlarda olmak üzere kimi psikiyatrik rahatsızlıklarda hastaların beyinlerinde suni elektrik deşarjları oluşturularak ortaya çıkarılan konvülsiyon nöbeti yoluyla yapılan tedavi.

Lumbar puncture (lomber ponksiyon): Lomber vertebralar arasından subaraknoid aralığa girilerek sıvı alınması veya radyoopak madde verilmesi.

Myelography (miyelografi): Bel bölgeden subaraknoid aralığa kontrast madde verilerek çekilen omurilik filmi.

2.3. Sinir Sistemi ve Psikiyatrik Hastalıklarda Ameliyatlara İlişkin Terimler

Neurectomy (nörektomi/nevrektomi): Bir sinirin veya bir sinir lezyonunun ameliyatla alınması.

Neuroanastomosis (nöroanastomoz): Sinir lifleri arasında cerrahi olarak birleşme sağlamak.

Neurolysis (nöroliz): Travma ya da iltihabi nedenle çevre dokulara yapışan bir sinirin cerrahi girişimle serbest duruma getirilmesi.

Neuroplasty (nöroplastik): Sinir üzerinde yapılan estetik ameliyat.

Neurorrhaphy (nörorafi): Parçalanmış sinirlerin dikilmesi.

Neurotomy (nörotomi): Sinirin kesilmesi. Sinir ameliyatı.

Cerrahi decompression (cerrahi dekompresyon): Sinire bası yapan oluşumun cerrahi olarak çıkarılması veya uzaklaştırılması.

Cordotomy/ chordotomy (kordotomi/kordotomi): Ağrıyı azaltmak için omurilikteki sinir lifinin kısmen alınması.

Craniectomy (kranyektomi): Kafatasının bir kısmının ameliyatla çıkarılması.

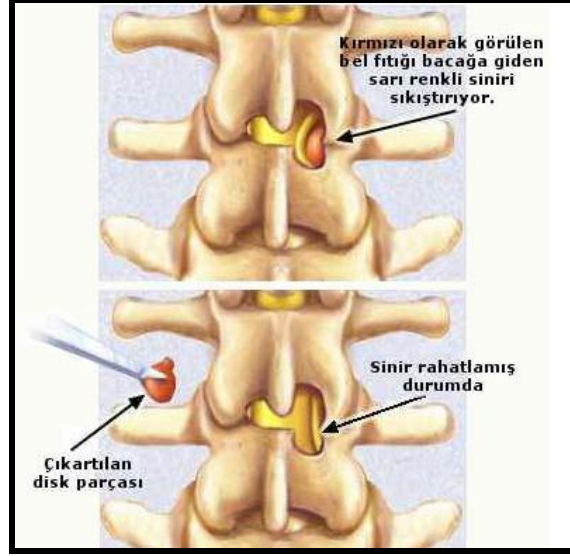
Craniotomy (kraniyotomi/ kraniyotomi): Kafatasının açılması.

Decompression (dekompresyon): Basınç önleme, tazyik eden gücün giderilmesi.

Drainage (drenaj): Sıvının boşaltılması, patolojik sıvıların bir lastik boru konularak akıtılması.

Ganglionectomy (gangliyonektomi/ ganliyonektomi): Gangliyonun ameliyatla alınması.

Laminectomy (laminektomi): Omurların spinal çıkıntıları ile enine çıkıntıları arasındaki kemik levhanın ameliyatla çıkarılması (Reim 2.7).



Resim 2.7: Laminectomy

2.4. Sinir Sistemi ve Psikiyatrik Hastalıklarda Semptomlara İlişkin Terimler

Analgesia (analjezi): Ağrı duymama hâli.

Anesthesia/ anaesthesia (anestezi): Bilinç ile birlikte ağrı duyusunu kaybetme, uyuşturma.

Paresthesia (parestezi): Herhangi bir vücut bölgesinde geçici his yokluğunun eşlik ettiği uyuşma ve karıncalanma hâli.

Stupor (stupor): Çevresel uyaranlara karşı duyarlılığın kaybı ve azalması, yarı uyku hâli.

Syncope (senkop): Bayılma. Beynin kansız kalması sonucu, geçici şuur kaybı.

Coma (koma): Bilincin tamamen kaybı. Uyandırılmanın mümkün olmadığı tepkisizlik durumu.

Aphasia (afazi): Konuşamama.

Cephalgia (sefalji): Baş ağrısı.

Vertigo (vertigo): Baş dönmesi.

Nystagmus (nistagmus): Göz küresi titremesi.

Tic (tik): İstek dışı adale kasılması.

Ataxia (ataksi): Kasların koordinasyon bozukluğu.

Convulsion (konvülsion/ konvülziyon): Havale. Bilinç kaybı ile seyreden, anormal beyin uyarıları sebebiyle kasların istem dışı kasılmaları.

Aura (avra/aura): Kişinin hastalık nöbeti geleceğine dair hissettiği öncü belirti.

Euphoria (öfori): Kendini normalin üstünde mental ve fiziksel olarak iyi hissetme.

Hyperesthesia (hiperestezi): Aşırı duyarlılık.

Anxiety neurosis (anksiyete nevroz): Kaygı durumunu yükselmesi sonucu bedensel gerginliğin ve ruhsal tedirginliğin artması ile yaşanan panik durum.

Delirium (deliryum): Kişide huzursuzluk, korku, görsel hallüsinasyonlar ve bazen de çevreyle ilişkilerin tam anlamıyla kopması gibi özellikler gösteren bir rahatsızlık.

Dyskinesia (diskinezi): İstemli hareketlerde güçlük çekme veya hareketler arasında ağrı duyma.


Phobic neurosis (fobik nevroz): Korku nevrozu. Anlamsızlığı, gereksizliği, mantıksızlığı, yersizliği hasta tarafından kabul edilen ancak denetlenemeyen, engellenemeyen bir korku durumu.

Hallucination (hallüsinasyon): Gerçekte olmayan şeyleri sanki varmış gibi algılamak.

Illusion (illüzyon): Yanılsama. Çevreden gelen uyarımların yanlış algılanması, göz aldanması.

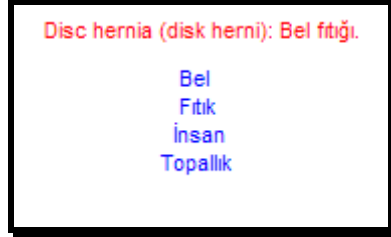
UYGULAMA FAALİYETİ

Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru telaffuz edip yazınız.

| İşlem Basamakları | Öneriler |
|--|---|
| <p>➤ Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin anatomik terimleri doğru telaffuz ediniz.</p> | <p>➤ Tıbbi terimlerin yazılışları ve telaffuzları arasındaki farklılıklara dikkat ediniz.</p> <p>➤ Tıbbi terimleri sesli olarak telaffuz edip öğrenene kadar tekrar ediniz.</p> <p>➤ Telaffuzlarınızı bilgisayar, kasetçalar vb. cihazları kullanarak kaydediniz.</p>  <p>➤ Kaydettiğiniz telaffuzlarınızı dinleyiniz.</p> <p>➤ Telaffuzlarınızda hata var ise terimi doğru telaffuz edene kadar tekrar ediniz.</p> <p>➤ Arkadaşlarınız ile doğru telaffuz, doğru anlam oyunu oynayınız.</p> <p>➤ Tıbbi terimin Türkçe karşılığını bir arkadaşınız söylesin, diğeri telaffuz etsin.</p> <p>➤ Bir arkadaşınız tıbbi terimi telaffuz etsin diğeri de Türkçe karşılığını söylesin. Diğer arkadaşlarınız da anlam ve telaffuzunuzun doğruluğunu kontrol etsin.</p> |
| <p>➤ Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin anatomik terimleri doğru yazınız.</p> | <p>➤ Tek bir harften bile tıbbi terimin anlamının değiştiğini unutmayınız.</p> <p>➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz.</p> <p>➤ Arkadaşlarınızla terminoloji terimlerinden hazırlanmış tabu oynayınız.</p> |



- Bunun için öncelikle arkadaşlarınızla tıbbi terimleri ve Türkçe karşılıklarını belirleyiniz.
- Aşağıda örneği görülen her bir tıbbi terim için Türkçe karşılığının olduğu kartlar hazırlayınız.



- Hazırlanan her kart için terimin anlatılışı sırasında kullanılmasını istemediğiniz dört yasak kelime yazınız.
- Oyunu mümkün olduğunca çok kişiyle oynamaya çalışınız.
- Oyun sırasında yasak kelimelerin kullanılıp kullanılmadığını ve oyunun kurallarını takip eden bir hakem seçiniz.
- Bu hakem ayrıca bulunan tıbbi terimin doğru yazılıp yazılmadığını, doğru telaffuz edilip edilmediğini de kontrol etsin.
- Oyun için ilk önce guruplarınızı belirleyiniz.
- Sonra ilk guruptan bir anlatıcı seçiniz. Bu anlatıcı tabu kâğıtlarını sırayla açmaya başlar.
- Kâğıtların arkasında yazılı kelimeyi, anlatırken söylememesi gereken yasak kelimelere dikkat ederek arkadaşlarına anlatmaya çalışır.

| | |
|--|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> ➤ Türkçe karşılığı bulunan terimin gürupça tıbbi karşılığının da doğru bir şekilde yazılarak telaffuz edilmesi istenir. ➤ Oyunun başında seçilen hakem tarafından tıbbi terimin doğru yazılıp yazılmadığı ve doğru telaffuz edilip edilmediği kontrol edilir. |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin tanısal terimleri doğru telaffuz ediniz. | <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri düzgün telaffuz ediniz. ➤ Birinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız. ➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz. ➤ İkinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız. |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin tanısal terimleri doğru yazınız. | |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklarda ameliyatlara ilişkin terimleri doğru telaffuz ediniz. | |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklarda ameliyatlara ilişkin terimlerini doğru yazınız. | |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklarda semptomlara ilişkin terimleri doğru telaffuz ediniz. | |
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklarda semptomlara ilişkin terimleri doğru yazınız. | |

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Örümcek zar, aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisidir?
A) Arachnoidea mater/arachnoidea mater
B) Canalis centralis
C) Cortex
D) Liquor cerebrospinalis
E) Meningeal
2. Liquor cerebrospinalis/ cerebrospinal fluid (likör serebrospinal) tıbbi teriminin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Beyin, beyincik ve omurilik dokularını saran en içteki zardır.
B) Beyinde bulunan boşluklardır.
C) Beyin-omurilik sıvısıdır.
D) Merkezî sinir sisteminin omurga kanalı içindeki bölümüdür.
E) Omuriliğin ortasında boyuna uzanan kanaldır.
3. Sinir kelimesinin tıbbi terimi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?
A) Neuron
B) Neural
C) Nervus
D) Pons
E) Neurofibra
4. Encephalitis (ensefalit) tıbbi teriminin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Beyin fitiği
B) Uyku hastalığı
C) Beyin ve omuriliğin iltihabı
D) Havale
E) Beyin iltihabı
5. Aşağıdakilerden hangisi felç çeşitlerinden değildir?
A) Hemiplegia (hemipleji)
B) Paralysis agitans (paralizi ajitan)
C) Paraplegia (parapleji)
D) Monoplegia (monopleji)
E) Quadriplegia (kuadripleji)
6. Polyomiyelensefalit tıbbi teriminin yazılışı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Poliomyelencephalitis
B) Poliomyelensephalitis
C) Poliomyelensehalitis
D) Poliomyelencephalitis
E) Polimyelencephaliti

7. Aşağıdakilerden hangisi, sinir sistemi ve psikiyatrik hastalıklara ilişkin tanı yöntemlerinden değildir?
- A) EEG- Electroencephalography
B) EMG- Electromyography
C) ECT- Electroconvulsive Therapy
D) Lumber fonksiyon
E) Fonksiyonel rezidüel kapasite
8. Ağrıyı azaltmak için omurilikteki sinir lifinin kısmen alınması ameliyatının karşılığı olan tıbbi teriminin telaffuzu aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Kordotomi
B) Kordektomi
C) Dekompresyon
D) Cerrahi dekompresyon
E) Kraniyotomi
9. Diskinezi tıbbi teriminin yazılışı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Diskinesia
B) Diskinesi
C) Dyskinezia
D) Dyskinesia
E) Diyskinesia
10. Türkçe karşılığı; vücudun yarısının felç olması olan tıbbi terim aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Hyperesthesia (hiperestezi)
B) Hemiplegia (hemipleji)
C) Monoplegia (monopleji)
D) Paraplegia (parapleji)
E) Quadriplegia (kuadripleji)

Aşağıdaki tıbbi terimleri, Türkçe karşılıkları ile eşleştiriniz.

| | |
|-----------------------------|-------------------|
| 1. Amnesia | Ağrı duymama hâli |
| 2. Analgesia | Baş ağrısı |
| 3. Cephalgia | Beyin fitiği |
| 4. Cerebellum | Çocuk felci |
| 5. Encephalocele | Beyincik |
| 6. Insomnia | Omurilik iltihabı |
| 7. Poliomyelitis | Hafıza kaybı |
| 8. Nervus | Sinir |
| 9. Myelitis | Sinir sistemi |
| 10. Systema nervosum | Uykusuzluk |

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki tıbbi terimlerin karşılıklarına telaffuzlarını yazınız.

| NU. | TIBBİ TERİM | TELLAFFUZU |
|-----|-------------------------|------------|
| 1 | Arthralgia | |
| 2 | Arthroplasty | |
| 3 | Articulation | |
| 4 | Contracture | |
| 5 | Crepitation | |
| 6 | Os irregulare | |
| 7 | Epiphysis | |
| 8 | Os occipitale | |
| 9 | Os sphenoidale | |
| 10 | Paralysis | |
| 11 | Musculus biceps femoris | |
| 12 | Musculus faciales | |
| 13 | Neuroglia | |
| 14 | Neuroradiology | |
| 15 | Paresthesia | |
| 16 | Ganglion | |
| 17 | Conversion | |
| 18 | Hemiplegia | |
| 19 | Craniectomy | |
| 20 | Ataxia | |
| 21 | Euphoria | |
| 22 | Menengitis | |

Aşağıda Türkçe açıklamaları verilen terimlerin, tıbbi karşılıklarını ve telaffuzlarını yazınız.

| NO | TÜRKÇESİ | TIBBİ TERİM | TELAFFUZU |
|----|---|-------------|-----------|
| 1 | Yassı kemik | | |
| 2 | Kafa | | |
| 3 | Üst çene kemiği | | |
| 4 | Kuyruk kemiği | | |
| 5 | Sağrı kemiği | | |
| 6 | Eklemler sıvısı | | |
| 7 | Akzar, kas zarı | | |
| 8 | Sarkık el, sarkık el bileği | | |
| 9 | Kırık | | |
| 10 | Kasın gerilmesi | | |
| 11 | Eklemin cerrahi yolla açılması | | |
| 12 | Üç köşeli omuz kası | | |
| 13 | Kaldırıcı kaslar | | |
| 14 | Beyin | | |
| 15 | Bilincin tamamen kaybı | | |
| 16 | Ruhsal çöküntü | | |
| 17 | Beyin iltihabı | | |
| 18 | Tüm beyin | | |
| 19 | Beyin yarım küresi | | |
| 20 | Bayılma, beyin kansız kalması sonucu, geçici şuur kaybı | | |
| 21 | İstek dışı adale kasılması | | |
| 22 | Baş dönmesi | | |

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

| ÇOKTAN SEÇMELİ CEVAP ANAHTARI | | |
|--------------------------------------|-------------------------------|---|
| | 1 | D |
| | 2 | E |
| | 3 | A |
| | 4 | B |
| | 5 | C |
| | 6 | E |
| | 7 | C |
| | 8 | B |
| | 9 | A |
| | 10 | D |
| | 11 | A |
| EŞLEŞTİRME CEVAP ANAHTARI | | |
| 1 | Amputation | Ekstremitelerin bir düzeyden kesilmesi |
| 2 | Arthritis | Eklem iltihabı |
| 3 | Costa | Kaburga |
| 4 | Diaphysis | Uzun kemiklerin gövde kısmı |
| 5 | Fonticulus | Bıngıldak |
| 6 | Musculus | Kas |
| 7 | Os sphenoidale | Kafa temel ya da taban kemiği |
| 8 | Ossificasyon | Kemikleşme |
| 9 | Rickets | Raşitizm |
| 10 | Sternum | Göğüs kemiği |
| 11 | Musculus trapezius | Üst sırt bölgesi kası |
| 12 | Musculus triceps surea | Baldır üç başlı kası |

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

| ÇOKTAN SEÇMELİ CEVAP ANAHTARI | | |
|--------------------------------------|-------------------------|--------------------------|
| 1 | | A |
| 2 | | C |
| 3 | | C |
| 4 | | E |
| 5 | | B |
| 6 | | D |
| 7 | | E |
| 8 | | A |
| 9 | | D |
| 10 | | B |
| EŞLEŞTİRME CEVAP ANAHTARI | | |
| 1 | Amnesia | Hafıza kaybı |
| 2 | Analgesia | Ağrı duymama hâli |
| 3 | Cephalgia | Baş ağrısı |
| 4 | Cerebellum | Beyincik |
| 5 | Encephalocele | Beyin fıtığı |
| 6 | Insomnia | Uykusuzluk |
| 7 | Poliomyelitis | Çocuk felci |
| 8 | Nervus | Sinir |
| 9 | Myelitis | Omurilik iltihabı |
| 10 | Systema nervosum | Sinir sistemi |

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

| TIBBİ TERİMLERİN TELAFFUZLARI | |
|--------------------------------------|--------------------------------|
| 1 | Artralji |
| 2 | Artroplasti |
| 3 | Artikulyasyon |
| 4 | Kontraktür |
| 5 | Krepitasyon |
| 6 | Os irregular |
| 7 | Epifiz |
| 8 | Os oksipitale |
| 9 | Os sfenoidale |
| 10 | Paralizi |
| 11 | Muskulus biceps femoris |
| 12 | Muskulus fasialis |
| 13 | Nörogliya |
| 14 | Nöroradyoloji |
| 15 | Parestezi |
| 16 | Ganlion |
| 17 | Konversiyon |
| 18 | Hemipleji |
| 19 | Kranyektomi |
| 20 | Ataksi |
| 21 | Öfori |
| 22 | Menenjit |

| TÜRKÇE TERİMLERİN, TIBBİ TERİMİ VE TELAFFUZLARI | | |
|--|----------------------------|-------------------------|
| NO | TIBBİ TERİM | TELAFFUZU |
| 1 | Os planum | Os planum |
| 2 | Cranium | Kranyum |
| 3 | Maxilla | Maksilla |
| 4 | Coccyx | Koksiks |
| 5 | Sacrum | Sakrum |
| 6 | Synovia | Sinovya |
| 7 | Fascia | Fasya |
| 8 | Carpoptosia Carpoptosis | Karpoptozi Karpoptoz |
| 9 | Fracture | Fraktür |
| 10 | Myotasis | Miyotaz |
| 11 | Arthrotomy | Artrotomi |
| 12 | Musculus deltoideus | Muskulus deltoideus |
| 13 | Musculus levatores | Muskulus Levatores |
| 14 | Cerebrum | Serebrum |
| 15 | Coma | Koma |
| 16 | Depression | Depresyon |
| 17 | Encephalitis | Ensefalit |
| 18 | Encephalon | Ensefalon |
| 19 | Cerebral hemisphere | serebral hemisfer |
| 20 | Syncope | Senkop |
| 21 | Tic | Tik |
| 22 | Vertigo | Vertigo |

KAYNAKÇA

- ARTUKOĞLU Adil, **Tıbbi Terminoloji**, 1. Cilt, Hacettepe Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksek Okulu Yayınları, Ankara, 1997.
- ARTUKOĞLU Adil, Aslan KAPLAN, Ali YILMAZ, **Tıbbi Terminoloji**, 2. Baskı, Denge Matbaacılık, Ankara, 2004.
- HATİBOĞLU M. Tahir, **Anatomi**, Hatipoğlu Yayınevi, 1. Baskı, Ankara, 2001.
- HATİBOĞLU M. Tahir, Sebahat EKİNCİ, **Tıbbi Terminoloji**, Hatipoğlu Yayınevi, 1. Baskı, Ankara, 2002.
- KANDEMİR Veysel, **Anatomi**, Kum Baskı Hizmetleri Sanayi Ticaret Ltd. Ş, Ankara, 2003.
- KOCATÜRK Utkan, **Tıp Terimleri El Sözlüğü**, 4. Baskı, Ankara, 2006.
- YILDIRIM Mehmet, **Resimli İnsan Anatomisi**, Nobel Matbaacılık, İstanbul, 2002.
- http://www.medicine.ankara.edu.tr/surgical_medical/orthopaedics/turkish/kadro/kus/sekiller2/sekil1.jpg 25/01/2009 15:40 omurlar
- <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/ency/images/ency/fullsize/1096.jpg> 25/01/2009 17:20 kırık çeşitleri
- <http://fizik-tedavi.org/icerikresimleri/kifoz/kifoz.jpg> 25/01/2009 17:30 kifoz
- <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/EHSM//1211/unite03.pdf> 11/01/2009 19:00
- w3.gazi.edu.tr/web/syaman/sinirsistemi.ppt 11/01/2009 18:45
- <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/EHSM//1210/unite03.pdf> 18/01/2009 17:50 kemikler
- <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/EHSM//1210/unite04.pdf> 18/01/2009 18:00 kaslar
- <http://focosi.altervista.org/talipes.jpg> 25/01/2009 17:05 ayak ile ilgili bozukluklar
- <http://www.itfnoroloji.org/noropat/noropat6.jpg> 25/01/2009 17:42 beyin apsesi
- <http://lokman.cu.edu.tr/anestezi/anestezinot/otonom.htm> 11/01/2009 20:00
- http://www.rci.rutgers.edu/~uzwiak/AnatPhys/APFallLect15_files/image011.jpg 28/01/2009 00:30
- <http://www.hafif.org/imagj/Clicia+x/01wtcb.jpg> 28/01/2009 00:40